

آثار وجوه نقد عملیاتی بر تصمیمات و عملکردهای مالی

دکتر رضا شباهنگ
دکتر هاشم نیکومرام

چکیده

صورت گردش وجوه نقد، اطلاعات مفیدی را در باره آن دسته از فعالیت‌ها که ورود و خروج وجه نقد را به تصویر می‌کشند، در اختیار قرار می‌دهد. براساس سودمندی‌ها و اهدافی که گزارشگری این صورت مالی را ضروری ساخته‌اند، انتظار می‌رود که اطلاعات مندرج در آن، بر برخی تصمیمات و عملکردهای مالی مؤثر واقع شود و این دسته تصمیم‌گیری‌ها و عملکردها، بازتابی از اطلاعات صورت گردش وجوه نقد را به همراه داشته باشند و با اطلاعات مذکور رابطه‌ای معنادار برقرار سازند. بر مبنای آنچه ذکر شد، پژوهش حاضر به مطالعه و ارزیابی ارتباط میان اطلاعات وجوه نقد عملیاتی با تصمیمات و عملکردهای مالی و آثار این اطلاعات بر شکل‌گیری آنها پرداخته است. برای این کار، شرکت‌های صنایع غذایی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان جامعه آماری مورد مطالعه انتخاب شده‌اند.

مقدمه و بیان مسأله

نمی‌تواند ابزار و امکانات مناسبی برای تصمیمات اقتصادی در اختیار قرار دهد. برای قضاوت و ارزیابی در چنین تصمیماتی، نظیر ارزشیابی سهام و پیش‌بینی قیمت‌ها، سرمایه‌گذاری، اعطای اعتبار و جز اینها، ملاک‌ها و اطلاعاتی می‌توانند سودمند واقع

سال‌های متمادی، علمای حوزه مالی، این انتقاد را به حرفه حسابداری وارد می‌کردند که سود حسابداری، به ترتیبی که ارائه می‌شود و استفاده از روش‌های گوناگون، قابلیت تغییرپذیری آن را میسر می‌سازد،

به لحاظ پاسخگویی به پرسش‌هایی که اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی سنتی - ترازنامه، صورت سود و زیان و صورت تغییرات در وضعیت مالی - پاسخی برای آنها نداشته است، صورت گردش وجوه نقد به عنوان یک صورت مالی پیشنهاد شده است و انتظار می‌رود که اطلاعات این صورت مالی، به خصوص آنچه که از فعالیت‌های عملیاتی و عادی واحد انتفاعی حاصل می‌شود، بتواند پاسخ‌های رضایت‌بخشی به این چنین پرسش‌ها داشته باشد و با توجه به چگونگی گردش وجوه نقد، بتوان به داوری در باره وضعیت نقدینگی و انعطاف‌پذیری مالی پرداخت و تصمیمات منطقی و مناسب اتخاذ کرد.

با توجه به فلسفه وجودی و ماهیت صورت گردش وجوه نقد و اهدافی که تهیه آن را ضروری ساخته است، از قبیل مسائل مربوط به پرداخت سود سهام، ایفای تعهدات، انعطاف‌پذیری مالی و گسترش واحد انتفاعی (آن هم با بهره‌گیری از اطلاعات مربوط به وجوه نقد عملیاتی) انتظار می‌رود که ماهیت وجوه نقد عملیاتی و فرایند شکل‌گیری و نتایج حاصل از آن در تصمیمات مربوط به تقسیم سود، ایفای تعهدات و گسترش فعالیت، به صورت کارآ و مؤثر مورد استفاده واقع شود.

شوند که مبتنی بر وجوه نقد، گردش آن و وضعیت نقدینگی باشد. به هر حال این دسته اطلاعات در این عرصه بیشتر مورد نیاز است و سود حسابداری به تنهایی چاره‌ساز نیست. تا این زمان، نتیجه بحث‌ها و تبادل نظرها بین صاحب‌نظران دو حوزه یاد شده و تلاش و چاره‌جویی مجامع حرفه‌ای حسابداری در این مسیر، به شکل‌گیری و پیدایش صورت گردش وجوه نقد انجامیده و تهیه این صورت مالی در کنار سایر صورت‌های مالی سنتی و به عنوان مکمل آنها ضرورت یافته است.

با توجه به اطلاعات مفیدی که صورت گردش وجوه نقد در اختیار قرار می‌دهد و اهدافی که برای این صورت مالی برشمرده شده است، انتظار می‌رود اطلاعات مندرج در آن بر تصمیمات و عملکردهای مالی مؤثر واقع شود و آنها را جهت دهد.

علل ورود و خروج وجه نقد در واقع بازتاب تصمیم‌گیری‌های گوناگون در مورد برنامه‌ریزی‌های عملیاتی، سرمایه‌گذاری و تأمین مالی واحد تجاری است. با توجه به اهمیت وجه نقد، ضرورت وجود اطلاعاتی که بتوان از طریق آن به مطالعه در باره وجه نقد و از جمله چگونگی جریانات ورود و خروج آن پرداخت، امری بدیهی است.

- فراهم آوردن اطلاعات لازم برای ارزیابی وضعیت مالی و بنیة اقتصادی
- فراهم آوردن اطلاعات لازم برای ارزیابی عملکرد و توان سودآوری
- فراهم آوردن اطلاعات لازم برای ارزیابی چگونگی تأمین و مصرف وجوه نقد
- فراهم آوردن اطلاعات لازم برای ارزیابی چگونگی ایفای مسؤولیت مباشرت مدیریت و انجام تکلیف قانونی
- فراهم آوردن اطلاعات مکمل برای درک بهتر اطلاعات مالی ارائه شده و پیش‌بینی وضعیت آتی همان گونه که ملاحظه می‌شود، «فراهم آوردن اطلاعات لازم برای ارزیابی چگونگی تأمین و مصرف وجوه نقد»، از جمله اهداف گزارشگری مالی است. بنابراین در میان گزارش‌های مالی، لزوم وجود گزارشی که حاوی اطلاعاتی در باره وجوه نقد باشد، اهمیت یافته است. این کار، درک عملیات را آسان می‌کند و ارزیابی فعالیت‌های مرتبط به چگونگی دسترسی و ایجاد وجه نقد و مصرف آن را ممکن می‌سازد و همچنین توان نقدی واحدهای انتفاعی را برای ایفای به موقع تعهدات و توزیع سود به تصویر می‌کشد و مبنایی برای ارزشیابی سهام فراهم می‌کند. از جمله سودمندی‌های اطلاعات مربوط به دریافت‌ها و پرداخت‌های نقدی آن است که

به همین لحاظ در پژوهش حاضر قصد بر این است که آثار وجوه نقد عملیاتی بر سیاست‌ها، عملکردها و شاخص‌های مرتبط با تقسیم سود، ایفای تعهدات، سودآوری، وجوه نقد آتی و انعطاف‌پذیری مالی در واحدهای انتفاعی که ملزم به تهیه صورت گردش وجوه نقد هستند - و این صورت مالی در ردیف صورت‌های مالی اساسی منتشر شده آنها قرار دارد - تحت مطالعه قرار گیرد و آثار اطلاعاتی مندرج در صورت مالی یاد شده بر رفتار استفاده‌کنندگان و تصمیمات آنها بررسی گردد.

پایگاه نظری

هدف کلی گزارش‌های مالی، فراهم آوردن اطلاعاتی است که آثار مالی معاملات، عملیات و رویدادهای مالی مؤثر بر وضعیت مالی و نتایج عملیات واحدهای انتفاعی را بیان کند و از این طریق، سرمایه‌گذاران، اعطا کنندگان تسهیلات مالی و سایر استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی را در قضاوت و تصمیم‌گیری نسبت به امور واحد انتفاعی مورد نظر یاری دهد. این هدف کلی، خود به هدف‌های مشخصی که دستیابی به هر یک، مستلزم فراهم آوردن اطلاعات معین است، به شرح زیر تقسیم می‌شود:

و تأمین نیازمندی‌های نقدی از طریق تأمین منابع مالی لازم - کمک به درک عملیات از طریق شناسایی ارتباط بین نتایج عملیات و خالص گردش وجوه نقد مربوط و همچنین تفسیر اطلاعات ارائه شده در خصوص سودآوری

- ارزیابی فعالیت‌های تأمین مالی و سرمایه‌گذاری واحد انتفاعی

- ارزیابی توان واحد انتفاعی برای ایجاد گردش مساعد وجوه نقد در آینده

آنچه در این مبحث به اختصار تحت عنوان پایگاه نظری آمده است، با توجه به اهداف گزارشگری مالی است؛ و مبانی نظری این پژوهش بر محور اهداف گزارشگری صورت گردش وجوه نقد و تهیه اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری قرار گرفته است.

اهمیت موضوع و اهداف پژوهش

اعتقاد بر این است که اطلاعات مربوط به گردش وجوه نقد باید برای استفاده کنندگان اطلاعات مالی در درک بهتر عملیات، ارزیابی فعالیت‌های مالی، سنجش نقدینگی و توان واریز به موقع بدهی‌ها، تفسیر اطلاعات مربوط به سودآوری و نهایتاً ارزیابی فعالیت‌های تأمین مالی و سرمایه‌گذاری واحدهای انتفاعی، سودمند واقع شود.

سنجش مسائلی همچون نقدینگی، سودآوری، انعطاف‌پذیری مالی و خطرپذیری را آسان‌تر می‌سازد. همچنین استفاده کنندگان از اطلاعات مالی، اطلاعاتی را نیاز دارند که به راحتی قابل فهم باشد و ماهیت گردش نقدینگی را در اختیار قرار دهد.

برای دستیابی به مقاصد یاد شده، صورت گردش وجوه نقد مطرح گردیده و مد نظر قرار گرفته است. صورت مذکور، اطلاعات سودمندی را در باره آن دسته از فعالیت‌ها که از طریق عملیات منجر به پدیده آمدن وجوه نقد شده است و در عین حال در پرداخت تعهدات، توزیع سود و سرمایه‌گذاری مجدد برای حفظ و توسعه توان عملیاتی مورد استفاده قرار می‌گیرد، فراهم می‌آورد. همچنین برخلاف صورت سود و زیان که مبتنی بر فرض تعهدی و سایر مفاهیم و میثاق‌های حسابداری است، صورت گردش وجوه نقد، به ویژه ماهیت وجوه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی، نقدینگی سود را به شکلی بهتر و دقیق‌تر و قابل فهم‌تر گزارش می‌کند.

به استناد گزارش FASB در باره صورت گردش وجوه نقد و آنچه که از محتوای گزارش برمی‌آید، اطلاعات مربوط به گردش وجوه نقد می‌تواند در موارد زیر سودمند واقع شود:

- سنجش نقدینگی و ارزیابی توان واحد انتفاعی در ایفای به موقع تعهدات، پرداخت سود سهام

ویژه وجوه نقد عملیاتی - می‌تواند اطلاعات سودمندی را در مقوله‌های متعدد در اختیار قرار دهد. از جمله بارزترین آنها می‌توان به «پرداخت سود نقدی سهام»، «توانایی پرداخت تعهدات»، «سودآوری»، «توان تحصیل وجوه نقد آتی»، «انعطاف‌پذیری مالی» و «تعیین ارزش سهام» اشاره کرد.

بنابراین انتظار می‌رود که بین وجوه نقد عملیاتی و سازوکارهای حاکم بر مقوله‌های یاد شده، و همچنین تصمیمات مربوط به چگونگی برخی از آنها، رابطه معنی‌داری مطرح باشد و وجوه نقد عملیاتی بر شاخص‌ها و همچنین تصمیمات مرتبط با آنها مؤثر واقع شود. به همین لحاظ برای پژوهش حاضر، اهدافی مد نظر قرار گرفته که به شرح آتی تبیین و خلاصه شده‌اند.

۱. انتظار می‌رود میزان وجوه نقد حاصل از عملیات بر تصمیمات مربوط به تقسیم سود و توزیع سود نقدی مؤثر واقع شود. به همین لحاظ مطالعه همبستگی و ارتباط بین میزان وجوه نقد عملیاتی و سیاست تقسیم سود و تصمیمات توزیع سود نقدی به عنوان هدف مطرح است.

۲. انتظار می‌رود میزان وجوه نقد حاصل از عملیات، شاخص‌های مرتبط با توان ایفای تعهدات را تحت تأثیر قرار دهد. بنابراین هدف دیگر عبارت است از بررسی وجود

برای سرمایه‌گذاران و خریداران سهام، هنگام برآورد توان سودآوری و ارزیابی عملکرد مدیریت واحدها، گردش وجوه نقد و مدیریت وجوه نقد قاعدتاً سودمند واقع می‌شود. این بدان خاطر است که رضایت آنان در گرو دریافت سود نقدی سهام است و این انتظار، طبیعی به نظر می‌رسد.

با نگاهی کلی به فلسفه وجودی صورت گردش وجوه نقد و اهمیت اطلاعات آن، همانگونه که پیشاپیش نیز اشاره شد، می‌باید اطلاعات این صورت مالی، تسهیل در درک عملیات را موجب شود و در تصمیمات، ارزیابی‌ها و قضاوت در باره مقوله‌هایی همچون سیاست تقسیم سود، توانایی پرداخت تعهدات، توان سودآوری و ماهیت سود، وضعیت نقدینگی و انعطاف‌پذیری مالی، پیش‌بینی وجوه نقد آتی و گردش آن، ارزشیابی سهام و مواردی از این دست مفید واقع گردد و تصویر گویاتری از وضعیت و نتایج عملیات به دست دهد.

لازمه تحقق آنچه که ذکر شد، تأثیرگذاری و ارتباط میان اطلاعات صورت گردش وجوه نقد و شاخص‌های آشکار کننده ماهیت و چگونگی موارد مذکور است، تا مشخص شود آیا سازوکارهایی میان عملکردها و نتایج حاکم است یا خیر.

با توجه به مطالبی که اهمیت موضوع را آشکار می‌سازد، صورت گردش وجوه نقد - به

۶. یکی از راه‌های دستیابی به وجوه نقد، استفاده از منابع خارج واحد انتفاعی است و بدین لحاظ، وجود شاخص‌های مناسب اهرمی و ساختار سرمایه، امکان این دستیابی را برای بهره‌گیری از فرصت‌ها و مقابله با تهدیدات (که انعطاف‌پذیری مالی واحد را به گونه‌ای به تصویر می‌کشد) فراهم می‌آورد. از این روی، مطالعه ارتباط میان وجوه نقد عملیاتی با شاخص‌های یاد شده و تغییرات آنها نیز از جمله اهداف است.

۷. انتظار می‌رود که رفتار استفاده کنندگان از اطلاعات مالی و تصمیمات آنان، تحت تأثیر اطلاعات وجوه نقد قرار گیرد. به همین لحاظ یکی دیگر از اهداف پژوهش حاضر، بررسی آثار وجوه نقد عملیاتی بر رفتار استفاده کنندگان از اطلاعات در تصمیم‌گیری‌ها و نحوه قضاوت‌ها و انعکاس آن است.

جامعه آماری مورد مطالعه و دلایل انتخاب آن آن دسته از شرکت‌های بخش صنایع غذایی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که دارای ویژگی‌های زیر هستند، جامعه آماری پژوهش را تشکیل داده‌اند:
الف) عضویت در بورس اوراق بهادار تهران،
قبل از سال ۱۳۷۳.

ارتباط بین وجوه نقد عملیاتی با شاخص‌های مذکور و تغییرات شاخص‌های مرتبط با توانایی پرداخت تعهدات.

۳. خالص وجوه نقد حاصل از عملیات به درک نتایج عملیات که در قالب سود تعهدی خلاصه می‌شود، سودمند واقع می‌گردد. بنابراین مطالعه وجود ارتباط بین سودهای مندرج در صورت سود و زیان و خالص وجوه نقد حاصل از عملیات و همچنین شاخص‌های سودآوری مشابه نیز می‌تواند به عنوان هدف مطرح باشد.

۴. اطلاعات مندرج در صورت گردش وجوه نقد می‌تواند در ارزیابی توان واحد انتفاعی در ایجاد گردش مساعد وجوه نقد آتی تأثیر بگذارد. بنابراین انتظار می‌رود وجوه نقد عملیاتی بتواند در پیش‌بینی وجوه نقد آتی مؤثر افتد که مطالعه چنین ارتباطی، خود از جمله هدف ماست.

۵. یکی از جنبه‌های انعطاف‌پذیری مالی، وجود دارایی‌های سیال و تغییرات آن است که در این زمینه می‌توان به تغییرات سرمایه در گردش خالص اشاره کرد. مطالعه آثار وجوه نقد عملیاتی بر سرمایه در گردش خالص و تغییرات آن یا به عبارتی وجود ارتباط بین موارد مذکور، نیز به عنوان هدف، مد نظر است.

همین لحاظ، فعالیت آنها در طول سنوات مورد مطالعه، دارای تعادل، دوام و رونق نسبی بوده است.

فرضیه‌های پژوهش و نتایج آزمون آنها همانگونه که ذکر شد، هدف از این پژوهش، مطالعه آثار وجوه نقد عملیاتی بر تصمیمات و عملکردهای مالی بوده است و در نتیجه بر مبنای شاخص‌ها و متغیرهایی که انتظار می‌رفت با وجوه نقد عملیاتی مرتبط باشند و تحت تأثیر آن قرار گیرند، اهداف پژوهشی تبیین شدند و فرضیه‌های منطبق با اهداف، به شرح زیر مد نظر قرار گرفتند:

فرضیه اول: بین میزان وجوه نقد عملیاتی و میزان پرداختی سود نقدی سهام، بستگی و همخوانی وجود دارد. به عبارت دیگر، میزان وجوه نقد عملیاتی، تصمیمات توزیع سود نقدی را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

فرضیه دوم: بین وجوه نقد عملیاتی و شاخص‌های مبین توانایی پرداخت تعهدات ارتباط وجود دارد. به بیان دیگر، وجوه نقد عملیاتی بر شاخص‌های توان ایفای تعهدات تأثیر می‌گذارد.

فرضیه سوم: بین وجوه نقد عملیاتی و سود حسابداری و شاخص‌های سودآوری مشابه، ارتباط و همبستگی وجود دارد.

ب) وجود صورت‌های مالی اساسی و سایر اطلاعات مالی آنان برای سال‌های ۱۳۷۳ تا ۱۳۷۷ در بایگانی بورس؛ به عبارتی وجود اطلاعات سال‌های ۱۳۷۵ (تاریخ الزامی شدن تهیه صورت گردش وجوه نقد) تا ۱۳۷۷ و دو سال قبل از الزام به گزارشگری صورت گردش وجوه نقد.

پ) شرکت‌های مورد نظر از جمله شرکت‌های بخش صنایع غذایی بر اساس تفکیک انجام شده به وسیله سازمان بورس اوراق بهادار تهران باشند. دلایل عمده انتخاب جامعه مورد مطالعه عبارتند از:

- صنایع غذایی از جمله صنایعی هستند که بیشترین تعداد را در میان بخش‌های مختلف صنعت دارند و از این رو شرایط احراز همبستگی و مقبولیت ضریب همبستگی را تأمین می‌کنند.
- مطالعات اولیه نشان داده‌اند که ارقام و اطلاعات این صنعت، پراکندگی کمتری نسبت به سایر صنایع عضو در بورس دارند.
- به لحاظ ساختار نوع صنعت نسبت به سایر صنایع، کمتر در معرض تأثیر سوء عوامل محیطی قرار دارد (گسترده‌گی بازار مصرف، سهولت در تهیه مواد اولیه، تکنولوژی غیر پیچیده، وابستگی کم و جز اینها) و به

فرضیه اول

بین وجوه نقد عملیاتی و میزان پرداختی سود نقدی سهام، رابطه مناسب وجود ندارد و وجوه نقد عملیاتی بر سیاست توزیع سود نقدی و تصمیمات مرتبط با تقسیم سود تأثیر نداشته و سیاست مذکور، بیشتر تحت تأثیر میزان عایدی هر سهم یا سود خالص قرار گرفته است و این قضاوت اخیر، از طریق سایر یافته‌ها نیز تأیید و پشتیبانی می‌شود. بنابراین، فرضیه اول پژوهش تأیید نشده است.

فرضیه دوم

بین وجوه نقد عملیاتی و شاخص‌های مبین توانایی پرداخت تعهدات ارتباطی مشاهده نمی‌شود و وجوه نقد عملیاتی بر شاخص‌های توان پرداخت تعهدات اثر نداشته است. بدین ترتیب دلیلی برای تأیید فرضیه دوم به دست نیامده است.

فرضیه سوم

وجوه نقد عملیاتی نتوانسته کیفیت سودهای حسابداری را گزارش کند (این قضاوت در هنگام ارائه نتایج سایر یافته‌ها نیز پشتیبانی می‌شود). همچنین بجز شاخص‌های نرخ بازده، سایر شاخص‌های سودآوری در دو بعد نقدی و تعهدی ارتباط مناسبی ندارند و ماهیت یکدیگر

فرضیه چهارم: بین وجوه نقد عملیاتی هر دوره و وجوه نقد عملیاتی دوره بعد، همبستگی وجود دارد و وجوه نقد عملیاتی، امکان پیش‌بینی وجوه نقد آتی را فراهم می‌سازد.

فرضیه پنجم: بین وجوه نقد عملیاتی و سرمایه در گردش خالص و تغییرات خالص سرمایه در گردش، همخوانی و ارتباط وجود دارد. به عبارت دیگر، وجوه نقد عملیاتی بر ماهیت و تغییرات سرمایه در گردش خالص تأثیر می‌گذارد.

فرضیه ششم: بین وجوه نقد عملیاتی و شاخص‌های اهرمی و ساختار سرمایه و تغییرات شاخص‌های مذکور، رابطه وجود دارد. به بیان دیگر، وجوه نقد عملیاتی بر شاخص‌های یاد شده و تغییرات آنها مؤثر است.

فرضیه هفتم: بین وجوه نقد عملیاتی با قضاوت‌ها، تصمیمات و انعکاس رفتار استفاده کنندگان از اطلاعات مالی، ارتباط و همخوانی وجود دارد و وجوه نقد عملیاتی بر موارد مذکور تأثیر می‌گذارد.

آنچه در پی می‌آید، نتایج مطالعه فرضیه‌های پژوهش است که براساس توصیف‌ها، آزمون‌ها و تحلیل‌های داده‌های پژوهش بنا نهاده شده است و سعی بر این قرار داشته تا در حد امکان، کلیه جوانب مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد و بر این منوال، در نهایت قضاوت و نتایج فرضیه‌ها و سایر یافته‌ها ارائه شود.

شاخص‌های مذکور را تحت تأثیر قرار نداده‌اند و از این طریق، انعطاف‌پذیری مالی برای دستیابی به منابع خارجی مشخص نمی‌گردد. بنابراین، فرضیه ششم پژوهش نیز که اهداف آن همسو با فرضیه قبلی است، تأیید نمی‌شود.

فرضیه هفتم

علاوه بر عدم تأثیر وجوه نقد عملیاتی در تصمیمات توزیع سود نقدی که پیش‌تر بدان اشاره شد، وجوه نقد عملیاتی در سایر تصمیمات مالی نظیر بازپرداخت تأمین مالی و سرمایه‌گذاری نیز مؤثر و تعیین‌کننده نبوده است. همچنین بر رفتار استفاده‌کنندگان و سرمایه‌گذاران در زمینه‌هایی نظیر ارزشیابی و تعیین قیمت سهام نیز مؤثر واقع نشده است.

سایر یافته‌ها

مطالعه سایر یافته‌های پژوهش به نتایج متعددی منجر شده است که در اینجا تنها به چند مورد، آن هم به طور خلاصه اشاره می‌شود:

- بین سود نقدی هر سهم و عایدی هر سهم رابطه و همبستگی خطی قوی وجود دارد و علاوه بر آن، میانگین‌های آنها نیز مساوی‌اند. این نتیجه، قضاوت در باره فرضیه اول پژوهش را پشتیبانی می‌کند؛ بدین معنی که بین سود نقدی هر سهم و

را بیان نمی‌کنند. با توجه به مطالب یاد شده، فرضیه سوم بجز در مورد شاخص‌های نرخ بازده، مورد تأیید قرار نگرفته است.

فرضیه چهارم

بین وجوه نقد عملیاتی دوره‌های مختلف بستگی وجود ندارد و از روی وجوه نقد عملیاتی نمی‌توان وجوه نقد مشابه دوره‌های بعد را پیش‌بینی کرد و در واقع، وجوه نقد عملیاتی، امکان پیش‌بینی وجوه نقد آتی را فراهم ناساخته است. بنابراین، فرضیه چهارم پژوهش نیز تأیید نمی‌گردد.

فرضیه پنجم

وجوه نقد عملیاتی با سرمایه در گردش و تغییرات آن همخوانی نداشته و بر ماهیت سرمایه در گردش و تغییرات مربوط به آن مؤثر نبوده است و به لحاظ فقدان ارتباط، از این طریق نمی‌توان انعطاف‌پذیری مالی را براساس منابع داخلی تبیین کرد. بدین ترتیب فرضیه پنجم پژوهش تأیید نشده است.

فرضیه ششم

بین وجوه نقد عملیاتی و شاخص‌های اهرمی و ساختار سرمایه و تغییرات آنها رابطه‌ای مشاهده نشده است و وجوه نقد عملیاتی،

نقد، اهداف مترتب بر آن را تحقق نبخشیده و حتی شواهدی دال بر حرکت در این مسیر نیز مشاهده نشده است.

پیشنهادها

۱. با توجه به اینکه پژوهش انجام شده بنا بر دلایل ذکر شده، شرکت‌های صنایع غذایی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را به عنوان جامعه آماری، مورد مطالعه قرار داده است، پیشنهاد می‌شود این دسته مطالعات و پژوهش‌ها در مورد سایر بخش‌ها و صنایع نیز انجام شود تا نتایج به دست آمده با نتایج این پژوهش مورد مقایسه قرار گیرد و تصویر روشن‌تری از کارایی، تأثیرات و دستیابی به اهداف گزارشگری صورت گردش وجوه نقد به دست آید.

۲. به نظر، آموزش‌های مرتبط با صورت گردش وجوه نقد، بیشتر از جنبه‌های تهیه، تدوین و گزارشگری آن بوده و کمتر به کاربردها و اهداف این گزارشگری توجه شده است. به همین خاطر پیشنهاد می‌گردد در زمینه اهداف، کارایی و چگونگی استفاده از اطلاعات این صورت مالی نیز آموزش‌ها و تبیین‌های لازم انجام پذیرد.

عایدی هر سهم، رابطه‌ای تنگاتنگ وجود دارد و مبنای توزیع سود نقدی، عایدی هر سهم بوده است.

- سودهای حسابداری (سود عملیاتی، سود قبل از مالیات، سود خالص) همواره طی سال‌ها و دوره مورد مطالعه از وجوه نقد عملیاتی بیشتر بوده‌اند. بدین ترتیب وجوه نقد عملیاتی نتوانسته نقدینگی سود را گزارش کند.
- برای پیش‌بینی وجوه نقد عملیاتی براساس وجوه نقد عملیاتی و سودهای حسابداری، متغیرهای سودهای حسابداری، حکم متغیر مستقل مناسب را دارند. همچنین برای پیش‌بینی سودهای حسابداری براساس وجوه نقد عملیاتی و سودهای حسابداری به عنوان متغیرهای مستقل، متغیرهای سودهای حسابداری مناسب‌اند.

جمع‌بندی نتایج

با توجه به نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش و همچنین مطالعه نتایج حاصل از سایر یافته‌ها، در مجموع می‌توان چنین نتیجه‌گیری و قضاوت کرد که وجوه نقد عملیاتی و ماهیت اطلاعاتی آن نتوانسته است در جامعه مورد مطالعه، تصمیمات و عملکردهای مالی را تحت تأثیر قرار دهد. به بیان دیگر، گزارشگری صورت گردش وجوه

منابع

- ۱- دلاور علی؛ «مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی»؛ انتشارات رشد؛ ۱۳۷۴.
 - ۲- سازمان بورس اوراق بهادار تهران؛ «صورت‌های مالی سه‌ساله شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۴»؛ ۱۳۷۵.
 - ۳- سازمان بورس اوراق بهادار تهران؛ «صورت مالی سه‌ساله شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷»؛ ۱۳۷۸.
 - ۴- عالی‌ور عزیز؛ «صورت گردش وجوه نقد»؛ انتشارات مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی؛ ۱۳۷۳.
 - ۵- کمیته بین‌المللی استانداردهای حسابداری «استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۷ - تجدید نظر شده»؛ مترجم عالی‌ور عزیز؛ انتشارات مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی؛ ۱۳۷۴.
 - ۶- کمنتایان؛ «مبانی اقتصادسنجی»؛ مترجم هژبر کیانی کامبیز؛ مرکز نشر دانشگاهی، تهران؛ ۱۳۷۲.
 - ۷- گجراتی دامودار؛ «مبانی اقتصادسنجی، جلد اول»؛ مترجم ابریشمی حمید؛ انتشارات دانشگاه تهران؛ ۱۳۷۷.
 - ۸- لانگه اسکار؛ «آشنایی با اقتصادسنجی»؛ مترجم طوفانی نژاد محمدحسین؛ مرکز نشر دانشگاهی، تهران؛ ۱۳۷۰.
 - ۹- میلر مارتین ای؛ «راهنمای به‌کارگیری اصول پذیرفته شده حسابداری»؛ مترجم شباهنگ رضا؛ انتشارات مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی؛ ۱۳۷۱.
 - ۱۰- هیأت تدوین استانداردهای حسابداری؛ «مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی در ایران - متن پیشنهادی»؛ نشریه ۱۱۳؛ انتشارات مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی؛ ۱۳۷۶.
- 11- Bukics Rose Marie L., "Financial Statement Analysis"; IPC; 1991.
 - 12- Blecha Betty J., "Econometric Sourcebook"; Wadsworth, Inc; 1989.
 - 13- Berenson Mark L., Levine David M., "Business Statistics"; Prentice - Hall, Inc; 1998.
 - 14- Ernst & Young; "Cash Flow Statements - A Guide to FRS.1"; Butler & Tanner Ltd; 1996.
 - 15- Financial Accounting Standards Board; "Statement on Financial Accounting Concepts"; Irwin; 1991.
 - 16- Hendriksen Elden S. and Van Breda Michel F; "Accounting Theory"; Fifth Edition; Richard D. Irwin, Inc; 1992.
 - 17- Klammer Thomas P., "Cash Flow Statements: Presentation Preparation And Use"; PDI; 1991.
 - 18- Palepu, Healy, Bernard; "Business Analysis and Valuation Tools"; South Western College; 2000.
 - 19- Wolk Harry I., Francis Jere R., Tearney Michael G.; "Accounting Theory PWS - KENT; 1989.